

De dragul adevărului

Domnul Gârbea îmi reproșează în pagina anterioară că nu am încurajat inițiativa privată și tentativa unui actor de a evada din sistemul opresiv de stat. Vreau să-i spun un singur lucru. Tatăl meu este stomatolog. În urmă cu nouă ani, s-a făcut „propriul lui stăpân”, adică s-a privatizat. Consecințele? I se cer servicii la standard occidental, mult mai multă muncă decât la stat și, în orice caz, în afară de curajul primului moment, multă inventivitate. Sunt regulile capitalismului, pe care nu eu le-am inventat. Cât despre opera de artă, am convin-

gerea că trebuie considerată ca produs finit care conține, în datele lui concrete, toate răspunsurile. Nu cred că este moral și nici sănătos să judeci altceva decât vezi cu propriii tăi ochi, prin aceasta neînțelegând arborarea unor ochelari de cal. Nu a interesat pe nimeni că poetul cutare a scris la lumina lumânării, sau că i-a fost frig, sau că nu a avut ce mânca. A existat vreun critic literar care, în legătură cu scrierile confrăților dramaturgi, să pună problema în termeni de genul: „Lasă-l, săracul, că nu a mai avut hârtie să-și termine lucrarea pe care o

incepuse. Nu știți, oare, că ultimele rânduri au fost mâzgălite pe marginea unui ziar?” ?

Și încă ceva. Domnul Gârbea mă onorează cu apelativul „prietenă cronică-reasă”. Ce datorii are prietenia, după părerea dănsului? În opinia mea, să fii prieten cu cineva înseamnă să te încumeți a-i spune drept în față tot ce crezi despre el, chiar dacă unora adevărul nu le pică bine. Eu nu îmi cruț prietenii atunci când știu că nu de compătimire au nevoie, ci de sinceritate.

Mirona Hărăbor

Sms *memoria scenei*

„... O enormă iubire pentru teatru..”

Între 9 și 12 iulie 1999, Cristina Dumitrescu, directorul Festivalului Național de Teatru din România, s-a aflat la Chișinău, în vederea eventualei selectări a unui spectacol din Republica Moldova. La 9 octombrie 1999, Cristina Dumitrescu s-a stins din viață.

Sunteți unul dintre cei mai importanți critici de teatru din România, dar și o inimoasă animatoare a procesului cultural în genere. În calitatea dumneavoastră de director al Festivalului Național de Teatru am vrea să ne spuneți câte ceva atât despre istoria apariției acestei valoroase manifestări, cât și despre concepția sa.

Istoria festivalului este veche, chiar mai veche decât existența lui. Decenii la rând, oamenii de teatru și-au dorit să aibă un festival la București. Înainte de '89 existau festivaluri de teatru – unele, foarte importante – în multe orașe ale țării. Ele erau acceptate, tolerate, dar și cenzurate (aveam voie să vedem spectacole, dar nu ni se permitea să organizăm

colocvii). La București nu s-a aprobat niciodată organizarea unui asemenea festival. Probabil, conducătorilor de atunci nu le făcea plăcere ideea unei concentrări a forțelor artistice, în același timp, la București. Pentru noi era important nu doar să vedem spectacole, ci și să ne întâlnim cu oameni de aceeași profesie, din aceeași arie, a teatrului, să avem un schimb de idei, să aflăm ce ne mai preocupă, ce reușim, ce nu reușim. Deci, istoria festivalului a fost mai întâi istoria unei dorințe. Apoi dorința a fost pusă în practică foarte repede, chiar în anii '90. Inițiativa a aparținut UNITER-ului, Secției de critică, în acel moment condusă de regretatul critic de teatru Valentin Silvestru. S-a considerat firesc ca

acest eveniment important pentru teatru să aibă trei „părinți”: Ministerul Culturii din România, Primăria capitalei și UNITER. În edițiile succesive lucrurile s-au mai schimbat din punctul de vedere al regulamentului. Ceea ce a rămas din primul moment este necantonarea într-o temă. Dacă festivalurile din țară au o anumită temă – teatrul contemporan, dramaturgia românească, comedia etc. –, Festivalul Național de Teatru își dorește să realizeze un fel de formulă concentrată a stagiunii care s-a încheiat, ca o pagină de sumar într-un volum ce cuprinde momentele teatrale cele mai importante care au avut loc în București și în țară. De la ediție la ediție, au fost, uneori, mai multe spectacole din capitală; alteori, mai multe din țară. Așa cum arăta stagiunea trebuia să arate și selecția festivalului. Sigur că, la început, a fost o formulă mai... colectivistă – veneam dintr-o „domnie” a colectivismului –, selecția fiind făcută de un grup de critici, ceea ce era și bine, și